

A bright yellow sticky note is partially visible on the left side of the image, overlapping the white card.

Opetuksen suunnittelusta

Kevät 2017
Johanna Kainulainen

Vanhan kertausta(?):

Shulmanin (esim. 1987) mukaan opettajan opetuksessaan tarvitsema tieto jakaantuu seitsemään kategoriaan:

1. sisältötietoon
2. yleiseen pedagogiseen tietoon
3. opetussuunnitelmalliseen tietoon
4. pedagogiseen sisältötietoon
5. tietoon oppijoista ja heidän ominaisuuksistaan
6. tietoon koulutuksellisista konteksteista
7. tietoon koulutukseen päämääristä, tarkoituksesta, arvoista sekä niiden filosofisista ja historiallisista perusteista.

Pedagoginen sisältötieto (*pedagogical content knowledge*)

- o on opetukseen liittyvän sisältötiedon ja pedagogisen tiedon yhdistämistä siten, että esimerkiksi oppiaineeseen liittyvää tietoa sovelletaan pedagogisiin tarkoituksiin.
- Pedagoginen sisältötieto on siis opetettavaan muotoon muokattua sisältötietoa.

Opetuksen suunnitteluprosessissa selvitetään:

Suunnittelu

Opetus

Arviointi

- o **Omat käsityksenne** opetettavasta asiasta ja asenteenne sitä kohtaan
- o **Tietosisältöä** opetettavasta asiasta (sisältötieto ja yleinen pedagoginen tieto)
- o **Opetussuunnitelmallista tietoa** opetettavasta asiasta
- o Opetettavasta asian **merkityksellisyys oppilaille**
- o Opetettava asia **oppimateriaaleissa**

- o **Opetuskokonaisuuden suunnittelu ja toteutus**
 - o tämä näkyy jakso- ja tuntisuunnitelmissa

- o **Arvioinnin suunnittelu ja toteutus**
 - o tämä näkyy jakso- ja tuntisuunnitelmissa

1. Omat käsityksesi opetettavasta asiasta ja asenteesi sitä kohtaan

Esimerkiksi

- o millaisia ovat aiheeseen liittyvät tietosi, kokemuksesi, asenteesi
- o millaisia näkökulmia asiaan voi ottaa

2. Tietosisältöä opetettavasta asiasta (sisältötietoa ja yleistä pedagogista tietoa)

- o Mitä opetettavasta asiasta on pedagogisesti mielekästä tietää ja ymmärtää (Huom! Opettajan on yleensä itse tiedettävä enemmän tai ymmärrettävä syvemmin kuin mitä hän opettaa)
 - Miten asia esim. näkyy, esiintyy, ilmenee elävässä elämässä?
 - Millaisia taitoja kyseisen asian parissa/toteuttamiseen jne. tarvitaan?
- o Mihin muihin aiheisiin/teemoihin jne. opetettava asia liittyy?
- o Kuinka opetettava asia näkyy eri oppiaineissa?

3. Opetussuunnitelmallista tietoa opetettavasta asiasta

- o Kuinka opetettava asia näkyy esimerkiksi perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tai koulun opsussa?
- o Tutki esimerkiksi sitä,
 - o millaisia "velvoitteita" opelle sieltä nousee
 - o kuinka asiaa kielennetään opsussa?
 - o Huom. Tämä kohta prosessista avautuu parhaiten silloin, kun kohdan 2 asioita on tullut jo pohdittua...

4. Opetettavan asian merkityksellisyys oppilaille

- o miltä opetettava asia näyttää oppilaiden silmin ja kokemusmaailmassa
- o mitä kautta se voisi tulla oppilaille merkitykselliseksi
 - o millaisin tekstein, työtavoin, sisällöin, millä medioilla tms.
- o miten oppilaiden ajattelu ja toiminta saadaan näkyville
- o kuinka voi ymmärtää oppilaiden ajattelua.

5. Opetettava asia oppimateriaaleissa

- Miten opetettava asia esiintyy eri oppikirjoissa:
 - miten ja missä yhteyksissä asiaa käsitellään, miten se on rajattu sisällöllisesti, jäsennetty pedagogisesti
 - miten sitä opiskellaan (harjoittelutavat ja tehtävätyypit)?
- Muuta mahdollista tutkittavaa oppikirjoista:
 - millainen oppimateriaalien tietorakenne (ja esim. äikässä kielikäsite on)
 - ovatko oppikirjojen tekstit johdonmukaisia
 - puuttuuko olennaisia tietoja – mitä teksti kertoo/ei kerro
 - mitä muita näkökulmia löytyy?

→ Pohdintaa siitä, onko tämä oppimateriaali mielestäni paras tapa opiskella opetettavaa asiaa. Käytänkö materiaalia lainkaan/tukena/pääsääntöisesti jne.?

6. Opetuskokonaisuuden tai oppitunnin suunnittelu ja toteutus

- o tavoitteiden aukikirjaaminen (tunne-, tieto- ja taitotavoitteet)
- o aiheenne käsittelyn eteneminen tunnilla/teemoittain
 - o Huomio myös siihen, kuinka opiskeltava sidostuu aikaisemmin opittuun ja tuleviin oppimisen kohteisiin
- o konkreettisia tehtävätyyppejä ja harjoittelun tapoja, joihin tunnit/teemat jakaantuvat (ks. dia 12)

7. Arvioinnin suunnittelu ja toteutus

- o kuinka opettajan ja oppilaiden ajattelun kehittymistä, oppimista, tuetaan, tutkitaan ja seurataan prosessin aikana ja tulevaisuudessa
- o miten prosessin aikana tapahtunut oppiminen saadaan näkyville?

Suunnitteluprosessin eri osa-alueiden suhde toisiinsa

NÄKEMYS

Teemat ovat laajempia kokonaisuuksia, joihin aiheen/ilmiön/oppiaineen opetus voidaan paloitella

Näkemystä kehitetään erityisesti kohdissa 1., 2., 3., 5. ja 7.

syvälinen näkemys aiheen/ilmiön/oppiaineen opetuksen ja oppimisen luonteesta, tavoitteista ja mahdollisuuksista

Tämä korostuu erityisesti kohdissa 6. ja 7.

Teema

Teema

Teema

harjoitus

tunti

opetustuokio

harjoitus

tunti

opetustuokio

harjoitus

tunti

Vahvuudet ja
vaikeudet

Aiemmat tiedot ja
osaaminen

Elämis-
maailma

Oppimis-
kokemukset

Yksilölliset
oppimisen
tavat ja polut

Aiheen/ilmiön/oppiaineen opetus voidaan jakaa laajempiin kokonaisuuksiin, teemoihin, jotka puolestaan koostuvat harjoituksista, tunneista, opetustuokioista ym.

Tämä on erityisesti kohtaa 4.

OPPILAS

Tuntisuunnitelmat harjoitteluissa

Luokka:	Aika:	Tunnin aihe / tavoite / kokonaisuus:		
		Lyhyt kooste tunnin eriyttämissuunnitelmasta:		
Kasvatus- ja oppimistavoitteet ja niiden eriyttäminen:	Oppimisprosessin eteneminen, sisällön jäsentyminen, arvioitu ajankäyttö, eriyttäminen:	Työtavat ym. opetusjärjestelyt (mm. eriyttäminen):	Arviointi / palaute ja niiden eriyttäminen	

Jaksosuunnitelmat harjoitteluissa

Jakson aihe / teema / kokonaisuus:

Jakson päämäärä, oppimis- ja kasvatustavoitteet + arviointi:

Lyhyt kooste jakson eriyttämissuunnitelmasta:

Pvm / klo	Oppimisprosessin eteneminen, sisällön jäsentyminen, eriyttäminen:	Työtavat, ym. opetusjärjestelyt ja -menetelmät (mm. eriyttäminen):	Tarvikkeet, materiaalit, tilat, ym. ja niihin liittyvät eriyttämisratkaisut: